

EGLUTĖ

1953

GRUODIS

Nr. 10

1953 GRUODIS Nr. 10

Redaguoja: *Pranas Naujokaitis*

Leidžia

LIETUVIŲ KULTŪROS
INSTITUTAS

Prenumerata:

Metams: Amerikoje \$3.00, kitur — \$3.50. Atskiras numeris 30 centų.

Pinigus, užsakymus ir adresų pakeitimus siųsti:

EGLUTĖ, Immaculate Conception Convent, R.F.D.2, Putnam, Conn.

Raštus siųsti ir turinio reikalu rašyti:

Pr. Naujokaitis, 924 Madison St., Brooklyn 21, N. Y.

Mielieji “Eglutės” skaitytojai

Šitas “Eglutės” numeris šiais metais yra paskutinis. Ateinančių metų sausio pradžioje išeis pirmasis kitų metų numeris. Taigi “Eglutė” yra pasiryžusi žaliuoti ir penktuosius savo amžiaus metus. Tačiau jos gyvybė ir gražumas priklauso ir nuo Jūsų, Mielieji Skaitytojai. “Eglutė” prašo tuojau atsiųsti prenumeratos mokestį, nes be pinigų nėra popierio, nėra dažų, nėra paveikslų, be pinigų nesisuka mašinos, nesiuntinėja paštas. Atsiminkite, kad “Eglutė” nori būti Jūsų tikra draugė ir papasakoti daug įdomių lietuviškų dalykų. Neužmirškite jos! Pasiūlykite ją užsisakyti ir savo draugams, kurie dar “Eglutės” neskaito.

Gražiausius linkėjimus Jums siunčia

J ū s ū “ E g l u t ė ”

EGLUTĖ — THE LITTLE FIR. Magazine for children. Published monthly, except during July and August, by the Lithuanian Cultural Institute. Office of Publication, Immaculate Conception Convent, R.F.D.2, Putnam, Conn. Editor: P. Naujokaitis, Brooklyn, N. Y. December, 1953. Vol. 4, No. 10. Subscription: \$3.00 yearly. Outside U.S.A. — \$3.50 yearly. Single Copy 30c. Entered as second-class matter at the post office at Putnam, Conn.

N. Pr. Seserų Spaustuvė, Putnam, Conn.

KALĖDOS

LEONARDAS ŽITKEVIČIUS

Kalėdos it žiedas pražysta
Ir meilę gyvenimui lemia.
Ir laimina Kūdikis Kristus
Mūs brangią ir mylimą žemę.

Kalėdos. Žvaigždė sidabrinė,
I širdį skaisčiai nusileidus.
Džiaugsmu suliepsnoja krūtinė,
Ir spindi pavasariu veidas.

Pakluonėj klevai ir berželiai,
Eglaitėmis kloniai nusėti.
Kalėdos. O kaip man berželių,
O kaip man klevų nemylėti!

O kaip mums netrokšti, tėvyne,
Tau laisvės skaisčios ir didybės!
Kalėdos. Žvaigždė sidabrinė
Ir džiaugsmas, krūtinėj sužibęs.

*“Eglutė” nuoširdžiai sveikina savo skaityto-
jus, bendradarbius ir rėmėjus Kristaus Gi-
mimo šventėje ir linki laimingų 1954 metų.*

KALĖDOS SVETUR

ZIG. GAVELIS

Tai kas, kad kalėdinė eglutė skaisčiai tvaska:
Nuo šito blizgesio man akys ašaroja.
Mano tėviškėj žvakutės gryo bičių vaško,
Ir Berneliuose vargonai mieliau ten groja.

Tai kas, kad karuselių miestų aikštės prigužėjo:
Arkliukai tik mediniai, netikri, nebėga.
Mano tėviškės žirgeliai greitesni už vėjus,
Lėktuvu rogučių nepavytum per minkštutį sniegą.

Tai kas, kad Kūčių stalas čia per daug turtingas
Ir visuos languos spalvotos dega šviesos:
Prie šito stalo man mielų namiškių stinga,
Net gimtųjų pievų čia saujelės šieno neturėsiu.

Tai kas, kad čia žvaigždes užtemdo miestuose žibintai:
Kalėdų seneliai čia lyg elgetos gatvėse.
Prašau aš jų, kad mano tėviškę gražintų —
Kitaip aš jų mylėti nemokėsiu.

Tai kas, jei Dievo užgimimas skelbiamas iš bokštų:
Man per mažai, nors angelų orkestrai groty —
Stipriau ir už gyvenimą sugrįžti tėviškėn aš trokštu:
Tik ten laimingas būčiau eidamas raratų.

KRISTUTĖ LAUKIA KŪČIŲ

SESUO EGLĖ

Miestas, žiūrint pro langą, atrodo kaip paveikslas. Snaigės minkštai leidžiasi žemėn. Jų tiek daug, kad, rodos, vis tos pačios plazda ore.

Lango šešėly pasirodė šviesi, papurusi Kristinos galvutė, tarsi didelė snaigė. Įsmeigusi akutes į kelią, ji kažko laukia.

Gamta puošėsi ir klostė baltai žemės patalą. Ir Kristutė nerami laukia mamytės, pareinančios iš darbo. Tada jos abi ruoš Kūčių stalą.

Kristutė vis laukia. Nugrubusiuose pirštukuose ji laiko mažutį auksiniais krašteliais paveikslėlį. Tai kunigėlio Kalėdų dovana.

Kristutė mato mažą tvartelį, virš jo didelę žvaigždę, o per apsnigtą tvorelę — pasistiepusius angeliukus, žiūrinčius į vidų.

Staiga, žvaigždė, kaip suskilęs ledas, suspindi įvairiausiom spalvomis. Ant tvartelio stogo krenta spinduliai, žibina sniegą ir jais angeliukai leidžiasi žemyn.

Tvartelio vidury stovi ėdžios, pripildytos kvapnaus dobilėto šieno. Kristutė prieina artyn. Švelnus, mažas Kūdikio veidelis baltam patalėly, rodos, šypsosi ir žiūri tiesiai į ją.

Šalia, į ėdžias atsirėmusi, sėdi labai graži, meili Mergaitė. Jos veidas baltas ir švelnus, kaip tik ką iškritęs sniegas. Jos lūpos lengvai virpa ir tyli malda glosto Kūdikio veidelį. Kitoj ėdžių pusėj stovi jaunas vyras ir dar tebelaiko žiburį, nors tas šioj dangiškoj šviesoje atrodo kaip žvakutė saulėje. Jo maloni šypsena Kristutę drąsina ir kviečia. Ji prieina ir įsikabina į jo ranką.

Šiluma supa ir liūliuoja. Nuostabūs dangiški garsai pripildo tvartelį.

Tik štai pro duris įbėga avinėliai, linksmi pasišokinėdami, o iš paskos nedrąsiai įslenka piemenys. Po du, po tris, ir bežiūrint prisi-renka jų labai daug. Vaikai stumiasi pirmyn ir nustebusiomis, didelėmis akutėmis spokso į lopšelį. Moterys meilingai šypsosi ir kloja prie Marijos kojų baltas drobes. Vyrai neša avių kailius, kad Šventoji Šeima nekęstų šalčio.

Vienas varģanas berniukas prislenka prie ēdģiŗ ir bailiai pakiŗa po kailiais savo dovanēģ. Tai jo mylimoji řvilpynē. Jis bijo, kad kiti nepasijuokģ iŗ tos jo aukos.

Kristutei suspaudzģa řirdģ. Ji dar nieko řiam Kŗdikiui nedovanojo. Prieŗ akis jai prabēģa sviedinukas, praeina didģioji lēģ ir meŗkiukas... Kristutē bando iŗsivaduoti iŗ jauno vyro rankos ir bēģti savo ķaisģģ ģia atneŗt.

Mēģina dar kartģ. Praveria akis. Vai! Ji mamos glēby!

— Mamyte, paduok visus ķaisģiukus!

— Kristut, tu taip saldģiai miegojai; tur bŗt, ķģ nors sapnavai?

— Aŗ maċiau Kŗdikēģģ. Visi neŗa jam dovanas...

— Geraģ, maŗyte! Bet pirma eģk nusiprausk, o tada visi eisime pas Kŗdikēģģ prie Kŗċģģ stalo.

DIEVULIS PADĒJO

Kalēdinē pasaka

VANDA FRANKIENĒ

Plaukia nuostabiai baltas debesēlis žvaigždētu dangumi. Stebisi juo žvaigždēs ir vējas: debesēlis baltesnis už sniegā, o jo pakraščiukai auksu žvilga. Gi senelis mēnulis, plačiai nusišypsojēs, prataria žvaigždēms:

— Nēr jau čia ko stebētis šituo debesēliu, nes argi nežinot, jog atējo Kūčių vakaras? Šią naktį žmonės žemėje Dievo užgimimą švenčia. Oi daug nuostabių dalykų Kūčiose per amžius įvyksta! Senas jau esu ir daug jų mačiau.

Žvaigždės linksmai sumirgėjo ir, rodos, būtų norėjusios jam kažką atsakyti, bet tuo pat metu debesēlis staiga prasiskleidė, pavirsdamas dviem lengvučiais, sidabru žvilgančiais sparneliais, o tarp jų išniro auksaplaukis angelėlis. Jis pasveikino žvaigždes, rankute pamojo mėnuliui — nusišypsojo ir ėmė leisti į žemę.

Padvelkė skvarbus šiaurys. Apsiniaukė ir netrukus pagavo snigti.

— Kalėdos! Kalėdos! — ilgainiui įsismaginęs stūgavo vėjas, sūkūriais gainiodamas snaiges, kurios ir be to jau skubėjo baltai išpuosti žemę didžiajai metų šventei.

— Štai ir žemė! — prašnibždėjo pats sau angelėlis. Nutūpęs linksmai sutrepsėjo, nuo sparnų nusipurtė sniegą ir apsidairė. Visur buvo balta, balta! Tik kažkur visai netoli suspinksėjo žiburėlis.

— Pasižiūrėsiu, kas ten daros, — nusprendė dangaus pasiuntinys ir pasuko į tą pusę, kur žybciojo švieselė.

Jis priėjo mažą, šiaudiniu stogu trobelę. Pasistiepęs prie lango, pažvelgė vidun. Kambaryje ant stalo degė žibalinė lempa. Lovoje, prie sienos, gulėjo užsimerkusi liesa moteriškė. O šalia jos guolio sėdėjo dvejetas nusiminusių vaikų.

— Jau matau, jog aš čia būsiu tikrai reikalingas, — pamastė angelėlis. Po to patylomis pravėrė duris ir įėjo į gričią.

Vaikai pushalsiu tarp savęs kalbėjo, abudu apsipylę ašaromis.

— Jonuk, mums visko pakaktų, kad tik mamytė pasveiktų, — pasigirdo mergytės žodžiai.

— Taip, Danut, tavo teisybė, — jai pritarė berniukas ir nuo savęs pridėjo: — Man dabar dvigubai liūdna: dėl mamytės ligos ir dėl to, kad esu daug išdykavęs ir nevisada jos gero žodžio paklausęs. Bet reikia tik, kad mūsų motulė pasveiktų, ir jau aš tikrai pasitaisyčiau. Pavasarį išeičiau ganyt pas ūkininką: uždirbčiau maisto ir šiek tiek pinigų.

— Šianakt Kūčios, — prabilo vėl mergytė. — Ar atsimeni, Joneli, kaip miela pas mus būdavo tą vakarą, kol dar ir tėtulį tebeturėjom. O jau jis kažin ar begyvas... Išvežė jį nedori kareiviai... Kūčioms turėdavom plotkelių, šližikų. Kampe stovėdavo kartais ir puiki eglutė, o dabar... Bet ne, nereikia mums eglutės. Gana mums būtų to vieno dalyko — kad mamytė išgytų. Jau ištisos dvi savaitės suėjo, kai šitaip ji guli, net nė akių nepraverdama ir nepažvelgdama į mudu...

Angelėliui labai graudu pasidarė. Nematomas, jisai priėjo ir glostė nusvirusias vaikų galveles.

Danutė nuo to staiga sujudo, pažvelgė savo užverktomis akimis į brolių ir jam tarė:

— Ar neatsimeni, Jonuk, močiutės kalėdinių pasakų apie stebuklus?

— Kurgi neatsiminsi, atsimenu. Jinai dar sakydavo, jog Kūčių naktį prie prakartėlės karštai pasimeldus galima esą išprašyti visko, ko būtinai esi reikalingas.

— Ak, Joneli, turbūt tai tikra teisybė; nes mūsų močiutėlė buvo tokia gera, ir ji mums nė sykio nėra sumelavusi. Ar tu žinai ką: aš bėgsiu greitai į mūsų bažnytėlę ir paprašysiu dieviškojo Kūdikio mamytei sveikatos. Tu gi čia pabūk, paduok jai vandens, kai dejuos. Žadėjo tetulė ateiti, nebijok.

Menkučiu švarkeliu apšivilkusi ir seną skarą ant galvos užsimečiusi, Danutė išdūmė pro duris. Angelėlis išlydėjo ją ir visą kelią nuo jos neatstojo.

Tebesnigo. O ir žvarbus vėjas tebesišvaistė. Kelias nepravažinėtas. Todėl mergaitei nepiga buvo eiti. Bet ji nieko nebojo — skubėjo, kiek tiktai lengvos kojos nešė. Širdelė plakė, akys džiaugsmu spindėjo — nes mintis veržte veržėsi pas mažąjį Dievulį pagalbos prašyti. Angelėlis, greta sekdamas, stebėjosi, kaip Danutė nejautė nė kojų šalimo, nes jos bateliai buvo kiauri. O to sniego jau giloka.

Bet štai ir miškas. O už jo miestelis. Tenai gi bažnytėlė.

Žiemos grožis apsnigtose eglaitėse

Tuojau pat pasigirdo varpo balsas. Tarytum į tą ženklą, beregint paliovė snigti ir dangus prasiblaivė. Sužibo vėl žvaigždelės. Gi visa tai Danutei tarsi sakė, kad Dievas tikrai čia pat yra.

Mergaitė nė nepasijuto, kaip pasiekė miestelį ir atsidūrė prie pat šventovės durų. Tik kaip čia vidun bepatekus, kad tokia daugybė žmonių! Bet Danutė ne iš tų, kurie veikiai nusimena. Akylai nutaikiusi, kurioj vietoj žmonių kiek praretėjo, žebenkštėlės vikrumu prasispraudė į Dievo namus ir prisibraukė prie šulo po vargonais. O jie kaip regi ir užvedė tokią jautrią ir tokią džiuginančią giesmę: “Sveikas Jėzau gimusis”. Danutei pradėjo rodytis, kad ji lyg beesanti danguje. Bereikėjo priartėti prie paties Dievo sosto, kurį čia, šioj šventoj vietoj, tikrai turėjo atstoti prakartėlė su gimusiu pasaulio Atpirkėju. Net ir pro savo didžios palaimos jausmą mergaitė tai gerai nuvokė, ir jos širdelė duse duso belaukiant, kol žmonių grūstis sumažės, kad galėtų priėti ir Kūdikėliui pasakyti visą savo atsineštą vargą.

Galų gale Bernelių Mišios pasibaigė. Bažnyčia tuštėjo. Visi skubėjo namo. Žvakes užgesinus, prietėmis ir tylą pripildė visą šventovės erdvumą. Gavusi laisvą kelią, Danutė tuojau atsirado prie įrengto Betliejaus. Parpuolusi ant kelių, ji rankutėmis apglėbė prakartėlę.

* * *

Kažkur, tos pat bažnytėlės gilumoje, nuokampioje vietalėje, klūpojo jau pagyvenęs vyriškis ir karštai meldėsi. Iš jo skaudžių ir pusbalsiu išsakomų atdūsių buvo galima suprasti jį lygiai prieš metus netekus vienturtės savo dukrelės. Karštoje maldoje jis tiek buvo paskendęs, jog nematė nė kaip visi žmonės išgužėjo namo. Tuo tarpu prie jo prisiartino Danutę atlydėjęs angelėlis ir pakuždomis liepė žvilgterėti ten, į prakartėlės pusę. Nelaimingasis tėvas savo dvasios pagavime tuoju nugirdo angelėlio balsą ir žvilgterėjo, kur buvo sakyta. Pamatęs prie Jėzulinio beklūpančią mergytę, net krūptelėjo iš nustebimo: ji jam lašas į lašą atrodė panaši į jo mirusiąją. Lygiai taip pat skambėjo net ir žodžiai, kai Danutė verkdama kalbėjo:

— Mažyti Tu, Dievuliuk, pasigailėk mano mamytės! Pagydyk ją man ir broliui Jonukui. Kur dingsiva vienu du našlaičiu?! Pikti kareiviai tėtį į Sibirą išvežė. Širdingai maldauju: išlaikyk ir jį mums gyvą ir padaryk, kad vėl pas mus sugrįžtų! Neprašau Tavęs nei eglutės, nei žaisliukų, nei dovanėlių, bet pirmų pirmiausia sveikatėlės mūsų mamytei. Mes daktarui neturim pinigų. Išklausyk, Dievuli mielas, nes Tu viską gali!

Ašarėlėse paplūdusi, ji pagaliau nusikabino nuo kaklo grandinėle ir įdėjo į ištiestas Jėzulinio rankutes, sakydama:

— Čia, štai, mano krikšto kryželis — jį Tau dovanoju, nes nieko kito daugiau neturiu. Tik išklausyk, ko prašau! Pasigailėk mūsų visų, Dievuli!

Pabučiavo dar dangiškojo Kūdikio kojeles ir tuoju išsiskubino namoliai. O ją nusekė angelas ir tas nepažįstamas žmogus.

Ji mąstė, kad gal jau dabar mamytė jaučiasi geriau. Bet jos gražius svajojimus tuoju nutraukė malonus balsas iš paskos:

— Sustok, mažyte, ir nebijok manęs! Aš žinau tavo nelaime ir noriu tau padėti.

Danutė atsigręžė. Išsyk ji krūptelėjo, išvydusi čia pat jai niekur nematytą poną, bet veikiausiai atsitokėjo, kai tasai vėl prakalbo:

— Mažytis Dievulis mane siunčia pas tave. Parvešiu daktarą tavo mamytei. Gyvenu visai netoli. Sek mane, tu man reikalinga: važiuojant su daktaru, parodysi kelią į jūsų namus.

* * *

Neilgai trukus apie mamytę jau triūsė senukas daktaras. Jis tam tikra adata dūrė jai į abi rankas. Davė vaistų gerti ir vaikams pasakė:

— Jūsų motulę dar bus galima išgelbėti. Bet kad tik kiek, jau būtų buvę pervėlu...

Gerasis ponas pasirūpino, kad gydytojas ir vėliau, kiek tik kartų bereikės, patikrintų ligonės sveikatą.

O vėl ir taip dar atsitiko, jog net gražiai papuošta eglutė nužengė vaikams tarsi iš paties dangaus. Ją įtaisė tas pats nežinomas geradaris. Negana to, vėliau nupirko abiem pipiram ir po naujus, dailius drabužėlius ir šiaip be perstojo rūpinosi jais visais trimis. Jis tame darbe rado ir savo paties sielai didelę paguodą.

Regint tokį dalyką, angelėlio veidas žibėjo iš džiaugsmo visu vidurdienio saulės skaisnumu. Jo pasirinktasis uždavinys atrodė jam pilnai pavykęs. Todėl, nieko nebelaukęs, vieną giedrią žiemos naktį jis išskėtė savo sparnelius, pasikėlė į augštybes ir taip sugrįžo į Galybių Viešpaties rūmus.

Kaip balzamas sopulį kūno ramina,
Ir ugnį gesina, ir gydo žaizdas,
Taip alpstančią širdį malda atgaivina
Ir gydo kančias paslapčiausias visas!...

M a i r o n i s

STEBUKLINGASIS VANDUO

Legenda

JONAS GAILIUS

Jau buvo vakaras, kai šventoji šeimynėlė priėjo dideles, plačias lankas, ir dar galima buvo įžiūrėti kaimenes avių, bepešiojančių saulės apsvilintas žoles.

— Jau asilėlis visai pavargęs, — pasakė Juozapas, glostydamas gyvulio galvą ir dideles, atlapojusias ausis.

— Galėtume kur nors sustoti pasilsėti, — tyliai, kad nepažadintų Jėzulio, atsiliepė Marija.

— Asilėlis galėtų nueiti pas avelės ir truputį pasistiprinti, — pridėjo Juozapas. — Be to, jis jau ir ištroškęs.

Marija, Juozapo padedama, atsargiai nulipo nuo asilėlio ir tyliai dėkojo dangaus Tėvui už laimingai praleistą dieną. Ji net nusišypsojo, pamačiusi, kaip maži angelėliai snaudžia šalia Jėzulio ir per sapnus laimingai juokiasi.

Lankoje palikę asilėlį, kuris ėmė skubiai žolę pešti, Juozapas su Marija ėjo praeivių numintu taku didelės uolos linkui.

Avelės, pajutusios nuostabų Kūdikių, subėgo aplink keleivius ir tylėdamos lydėjo juos, kad kur į griovį neįpultų.

Pirmas prie uolos priėjo Juozapas ir, pastebėjęs atvirą urvą, pradėjo juo slinkti gilyn. Paskui jį stūmėsi Marija su Kūdikiu ant rankų.

Paėjęs keliolika žingsnių, Juozapas atsidūrė erdviame urve ir labai džiaugėsi, kad Marijai ir Kūdikiui nereikės naktį atvirame lauke šalti.

Jis tuojau išėmė iš maišelio kelias skaras ir ėmė taisyti guolį. Kad būtų patogiau ir minkščiau, iš lauko atnešė prisipešęs sausų žolių ir jas po apačia pabarstė.

Kai Marija atsisėdo minkštame guolyje ir atsargiai paguldė Jėzulį ant šieno, urve atsirado kelios avelės, kurios, sugulusios aplinkui, šiltais kailiniais ir kvapu šildė mažutėlį.

Tuo metu Juozapas atokiame kampe sukūrė židinį ir užkaitė vandenį, kad Motina galėtų Kūdikį išmaudyti.

Pirmieji pabudo angelėliai ir vėl pradėjo švelniais balseliais giedoti. Jų giesmė pažadino ir Jėzulį, kuris patenkintas šypsojosi ir žaidė su avelių garbanomis.

Įsipylosi šilto vandens į atrastą molio dubenį, Marija prausė Kūdikelį ir niūniavo su angelėliais.

Nespėjo Marija dar gerai Jėzulį apšluostyti, kaip urvo angoje pasirodė bjaurus barzdotas vyras su maišeliu rankoje. Šalia jo stovėjo apskretęs berniukas, kurio visas kūnas buvo šašais išbertas.

Marija tuoj suprato, kad tas žmogus vagis, bet meiliai nusišypsojo ir nuoširdžiu balsu tarė:

— Gal mes jūsų kambarį užėmėme?

Barzdotas vyras, išgirdęs tokį malonų balsą ir pamatęs nepaprastai gražų Kūdikį, kaip bemokėdamas švelniau atsakė:

— O ne! Mano urvas už tos sienos. Galite ramiai ilsėtis, čia jūsų niekas netrukdytų, — ir atsargiai nuslinko į savo urvą.

Tačiau berniukas dar arčiau priėjo ir, išplėtęs akis, žiūrėjo į gražų Kūdikelį.

— O gal jūs alkani? Štai jums duonos gniūžtelė ir vynuogių kekė, — lyg ką atsiminęs, kreipėsi į Mariją, siūlydamas savo dovanas.

— Ačiū, sūnau. Mes beveik visą dieną nevalgę, — atsakė Marija. — Teatlygina tau Dievas. Už tai dabar nusiprausk tame vandenyje, tai tavo oda tuoj išgis.

Berniukas nenoriai pažiūrėjo į vandenį, bet, dar ir Juozapo paragintas, ėmė praustis. Kaip jis nudžiugo, kai šašų žvynai tuojau pranyko nuo jo rankų, veido ir viso kūno! Nesitverdama džiaugsmu, jis ėmė šokinėti ir dainuoti, kad net jo tėvas atėjo pažiūrėti, kas tame urve per linksmybės! Kai jis negalėjo atsistebėti šiuo stebuklu, Marija jam tarė:

— O jūs išneškite šį vandenį ir išpilkite lauk.

Netrukus vyras, garsiai juokdamasis, grįžo į urvą, o jo rankose švietė gražus gabalas aukso.

— Kai tik pliukstelėjau vandenį, šis gabalas, tarsi iš uolos išplautas, tik blypt ant žemės, — pasakojo ir vartė auksą savo rankose.

— Naudokitės juo, tik daugiau neikite žmonių skriausti, — pasakė Marija ir ėmė supti Jėzulį.

ZUIKIS ILGAAUSIS

JONAS RŪTENIS

III. ŠOKOLADINĒJE ŠALYJE

Pasaka eilēmis

Bēgo metai, krito lapai —
Amžina naktis.
Tēviškēlēs mielas kvapas:
Nerami širdis.

Nēr žinelēs iš tėvynēs,
Iš gimtų miškų.
Vargas auga ir lapoja,
Liūdna be namų.

Blaškos zuikis nusimineš
Lovoje šaltoje,
Į duris kažinkas beldžias,
Prašos, neatstoja.

— Kas ten? — šūktelėjo jis.
Ir pradadęs žiūri:
Pilkos pelės staipos trys,
Slaptą mintį turi.

— Na, kūmutės, iš kur jūs? —
Ima širdis plakti.
— Kur keliaujat per laukus
Tokią tamsią naktį?

— Ko vargsti, eime drauge,
Mielasai zuikeli,
Mes jau keliamės iš čia,
Rasim naują šalį. —

Vos tik pelės šitaip tarė,
Šoko tuoj zuikelis:
Iškeliavo tamsią naktį,
Vedė ilgas kelias.

* * *

Prie kiškiuko tuoj priprato
Žmonės tos šalies,
O iš jų net vienas ėmė
Pasivaikščiot kviest.

Buvo tai nykštukas mažas,
Balta kepure.
Ir vedžiojo jis po miestą
Dieną, vakare.

— Štai, čia mūsų užkandinės,
Ten midus, brolyt,
Jei tik sveikatėlės turit,
Eikim pamėgint!

Ten, va, kinas, čia teatras,
Buvusi pilis —
Kunigaikščio buvęs dvaras
Šviečia per naktis.

Kiek bažnyčių, kiek alėjų
Mirga akyse!
Net zuikelis nebespėja
Sėti mintyse.

O nykštukas dar vis veda:
Vis gražu, gražu,
Net galva jau ima suktis
Zuikiui pamažu.

— Iš šalies, kur jūs gyvenot,
Yra čia svetys:
Margaplunksnių dvaro, sakos —
Pavarde Gaidys.

Mat, išleidžia į marčias
Jis kunigaikštytę —
Baltaplunksnių giminės
Baltąją vištytę. —

Stebis zuikis sužavėtas:
Ar tai būtų jis?
Margaplunksnis kanapėtas
Tėviškės gaidys?

— Na, tai einame, zuikuti,
Aplankyti juos:
Ten geriausi muzikantai
Per naktelę gros.

Ten sveteliai šoks ir tryps,
Žodis — net dulkės,
O žiogelių nuostabioji
Muzika skambės. —

* * *

Ir jau žiū... jie abu,
Zuikis ir nykštukas,
Geria midų už stalų
Ir po salę sukas.

Ten jau traukia kaka-rieko,
Traukia kud-kuda-ka,
Tartum žemėje visur
Midaus upės teka.

O vištytei kraštą tą
Giria, kur gyvens:
Kad jaunystė vis žydės,
Niekad nepasens...

Puikūs slėniai ir kalnai,
Upės sidabrinės,
Tyvuliuoja ežerai,
Kaip dangaus mėlynė.

Lenkia taure po taurės
Zuikis su gaidžiu...
Bet kelionė tuoj rūpės,
Kelias į namus.

— Aš manau, kad laikas jau
Grįžti į tėvynę,
Tad pakelkim, kaimynėli,
Taurę paskutinę.

Ir keliaukime drauge
Tėviškėn, zuikuti,
Javas bręsta laukuose:
Duonos nepritrūksim.

Nestriksėsi tik miške,
Bet plačiuos laukuos,
Ir ten rytą, vakare,
Vyturys paguos.

— Dėkui tau už gerą širdį.
Kuo atsimokėsiu?
Aš šią paslaugą širdingą
Amžinai minėsiu. —

Sukos vėl visi ratu,
Siautė tartum vėjas:
Juokas, klyksmas — tai smagu,
Kaip drugeliai skrieja...

Ūžė, šoko iki ryto,
Ak minės tai vis,

Puikios vestuvėlės šitos,
Dieviška šalis!..

— O dabar jau dėkui — ačiū,
Buvo malonu, —
Skirdamiesi padėkojo
Zuikis su gaidžiu.

Ir sušokę į karietą,
Suko pro vartus,
Gaidys traukė kakarieką,
Mušdamas sparnus.

Graudžiai verkia tik jaunoji
Liūdnu balseliu,
O nykštukai jai mojuoja
Vyšnios žiedeliu.

Skrieja, tartum debesėliai,
Į gimtines šalis,
O krūtinėje širdelė
Atsidžiaugt negali...

(Pabaiga)

PASAKA APIE TRIS BERNIUKUS

V. JONIKAS

Trys berniukai, kaip žiedai,
Kartu visi mocos,
Bet visų kiti vardai
Ir kitoks jų juokas.

Mūsų Petras — tremtinys,
Nuskriaustas labiausiai,
Bet jis geras mokinys,
Žino jis daugiausiai.

Peter kalba angliškai,
Jis kitaip nemoka,
Piedro — dar ispaniškai
Ūbaudamas šoka.

Peter, Piedro liks ir augs,
Girs čia savo būvį, —
Petra Lietuva pašauks
Su būriais lietuvių.

ŽĄSELĖ

VIKTORAS MAKIEJUS

Kas ten maudosi upely?
Kas ten linksmina visus?
Ar maža linksma žąselė?
Ar tik ji tenai nebus?

Tyšku, tašku, murkt galvelę.
Gar - gar - gar ir gyru - gyru!
Stumia kojomis, sparneliais
Vandenėlį melsvą, tyrą.

Nieks netrukdo — platus kelias,
Šypsosi saulelė.
Į pakrantę kaip laivelis
Plaukia sau žąselė.

KON-FU-ZIN — KONFUCIJUS

P. JUODKA

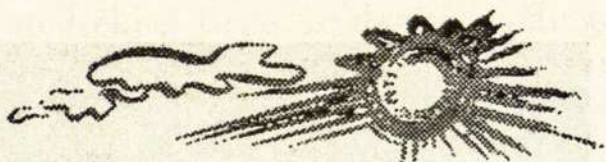
Labiausiai kinų gerbiamas ir garbinamas asmuo yra Konfucijus. Tai išminčius, kuris gyveno Kinijoje apie penktąjį amžių prieš Kristų ir kuris įsteigė kinų religiją, kurios dauguma kinų laikosi ir iki šios dienos. Padavimai sako, kad Konfucijų kinams atsiuntę patys dievai. Jis sugalvojo kinams raštą — dar ir šiandien vartojamus jeroglius. Jis buvęs pasidaręs ir spaustuvę, kurioje išspausdinęs savo išminties mokslą ir doro elgesio ir mandagumo taisykles. Jis išmokęs kinus daug gerų dalykų. Imperatorius pavedęs Konfucijui valdyti visą kinų valstybę, ir jo valdymo laikais Kinijoje buvęs tikras aukso amžius.

Kad jo mokslo niekas nepakeistų, savo spaustuvę jis paskandinęs jūroje. Kiekvienas kinas laiko savo pareiga žinoti Konfucijaus mokslą. Pats Konfucijus laikomas šventu žmogumi ir jis yra garbinamas jų šventyklose. Dauguma kinų yra Konfucijaus mokslo išpažinėjai ir šiais laikais. Trukšmą mėgstantieji kinai savo maldyklose vaikščioja labai tyliai, ant pirštų galų, kad nesudrumstų šventos ramybės. Puošniose maldyklose ant stalų pagarbioje vietoje stovi lentelės su Konfucijaus mokslo taisyklėmis ir patarimais.

Nors nuo Konfucijaus laikų yra praėję jau daug šimtų metų, tačiau Kinijoje tebeprisilaikoma tų pat papročių, kuriuos įvedė Konfucijus. Sakoma, kad prie žymesniųjų valdininkų namų esą akmeniniai būgnai ir akmeniniai liūtai taip pat primena anuos senuosius laikus. Mat, Konfucijus buvęs įsakęs prie kiekvieno valdininko namų padėti du būgnus, kad nuskriaustasis, mušdamas būgną, galėtų prisišaukti valdininką. Sako, kad Konfucijaus laikais tų būgnų mušti nereikėję, nes krašte buvęs vykdomas teisingumas. Tik vėliau tų būgnų prireikėję. Kad jie nedundėtų, valdininkai padarę juos akmeninius. Tačiau žmonės ir juos mušę. Tada buvę prie vartų pririšti pikti liūtai, kurie žmonių neprileisdavę prie valdininkų. Vėliau tikrų liūtų vietoje atsiradę akmeniniai liūtai.

Taigi Konfucijus yra didysis kinų mokytojas, kuris prieš daug šimtų metų mokė didelių dalykų. Tačiau jo pagarba ir jo mokslas sulaukęs kinus nuo pažangos.

PO TĖVYNĖS *DANGUMI*

KALĖDOS PAVERGTAME VILNIUJE

A. BENDORIUS

Paslaptinga kelionė į Gedimino miestą. Kūčios su vilniečiais vaikais. Anksti rytą Pilies kalne. Draugystė su ukrainiečiais. Nužudyto lietuvio kruvini batai. Žižmaras vedžioja po Vilnių.

Prieš dvidešimt dvejus metus pasiryžau patekti į Vilnių. Tuomet Vilnius buvo lenkų rankose. Jie 1920 metais pagrobė mūsų šalies sostinę klastingu būdu ir laikė ligi antrojo pasaulinio karo. Lietuva dėl tokio nedoro Lenkijos elgesio nutraukė su ja visokius ryšius. Dėlto ir į Vilnių iš Lietuvos patekti būdavo labai sunku. Lenkai lietuvių neįsileisdavo. Kai kurie drąsuoliai slaptai vykdavo ir laimingai sugrįždavo. Tokią laimę bebandydamas mano draugas Gaižutis buvo lenkų sučiuptas, palaikytas šnipu ir dingo be jokių pėdsakų. Nežinia, ką su juo lenkai padarė, bet greičiausiai jis buvo įmestas ilgiems metams į kalėjimą, ar gal net sušaudytas.

Nenorėdamas sulaukti savo draugo liūdno likimo, aš nutariau vykti viešai. Reikėjo gauti lenkų vyriausybės leidimą. Apsimečiau vykstant mokslo reikalais. Kad lengviau lenkų konsulas, kuris tokius leidimus duoda, patikėtų, aš pasiėmiau nuvežti jų gamtos muziejui mūsų žemėje randamos tam tikros uolienos gabalą. Žinojau, kad tokia uoliena (akmuo) Lenkijoje yra retas daiktas ir dėlto bus mielai priimta kaip vertinga dovana.

Leidimo prašyti nuvykau į Latvijos miestą Daugpilį. Mat, ten buvo lenkų konsulas, o be to, iš ten netolimas kelias ir į patį Vilnių. Daugpilyj išbuvau dvi dienas, bet leidimo negavau. Vienas vietos lietuvis pasisiūlė mane slaptai pervesti per latvių - lenkų sieną ir paleisti Vilniaus krašte. Tą dieną siautė baisi pūga. Anot žmonių posakio, dan-

Gera šiltam kambaryje, nors už lango gili žiema

gus su žeme buvo sulipęs. Tokiam blogam orui esant, pasienio sargybiniai tūno šiltose būdelėse, o ne vaikšto žvalgyboje. Be to, pūgos metu naktį už kelių žingsnių nieko nematyti. Iš nusiminimo jau buvau besutinkąs slapta keliauti, bet prisiminiau savo draugo žuvimą, pagalvojau, kad slapta atvykęs turėsiu slapta ten ir gyventi, niekur negalėsiu nė savo nosies parodyti. Būsiu priverstas kur nors tūnoti užsidares, jeigu dar iš viso atsiras žmogus, kuris išdrįs priimti pas save tokį pavojingą svečią. Juk jeigu lenkų policija mane nučiups, tai būsiu palaikytas šnipu. O tuomet ne tik aš būsiu nubaustas, bet skaudžiai klius ir tam mano geradariui, kuris mane priglaudė. Be to, aš vykau svarbiais reikalais, siunčiamas Vilniui Vaduoti Sąjungos. Vilniuje ir jo krašte turėjau atlikti eilę uždavinių, turėjau aplankyti ne vieną žymų lietuvių, pamatyti mūsų mokyklas, susipažinti su lietuvių veikimu. Dėlto nutariau dar išbandyti laimę: vykti į latvių sostinę Rygą pas kitą lenkų konsulą. Gal tas bus geresnis.

Atvykau iš Daugpilio į Rygą iš vakaro prieš Kūčias. Tuojau nuskubėjau pas lenkų konsulą. Buvau išvargęs, nes visą kelią traukiniu iš Daugpilio turėjau išstovėti ant kojų. Gražus Rygos miestas buvo

priverstas sniego, kuris užėjus atodrėkiui tirpo ir darėsi pažliugęs. Skubiai nušlepsenau į lenkų konsulo įstaigą, bet ją radau jau uždarytą. Uniformuotas sargas paaiškino, kad ponas konsulas dar neišėjęs, bet aš esu pavėlavęs: laikas pasibaigė prieš 10 minučių. Jam pasakiau, kad pas poną konsulą turiu labai svarbų reikalą, ir visai nutylėjau esąs lietuvis. Buvau įsileistas. Pasirodė konsulo būta malonaus žmogaus. Po trumpo pokalbio jis sulaikė jau beišeinančią savo sekretorę ir ją paprašė man paruošti leidimą. Dar kelios minutės ir — leidimas mano kišenėje. Iš džiaugsmo sprukau pro duris lyg bijodamas, kad kartais apsižiūrėjęs leidimo neatšauktų. Tik paniręs į šlapią sniegą, pastebėjau, kad užmiršau konsulate kaliošus. Iš mandagumo negrižau jų paimiti. Pakilusią nuotaiką nuvykau į svečius pas savo gerus pažistamus latvius, nes ligi traukinio išėjimo dar buvo kelios valandos laiko. Ten besivaišindamas vos-vos nepavėlavau į vilniškį traukinį. Šiaip taip pasisekė išokti į paskutinį vagoną, ir vidurnaktį mūsų ekspresas pasiekė pasieninę Turmonto stotį.

Važiuojant per Vilniaus žemę, į mūsų traukinį prilindo daug lenkų kareivių. Jie vyko į Lenkiją atostogų, buvo linksmi, kalbūs. Nė vienas iš jų nemokėjo lietuviškai, nes jie buvo ne vilniečiai. Neaukšti, liesi, apauti dideliais auliniais batais ir apmauti dar didesnėmis keturkampėmis kepurėmis su ilgais bryliais, iš po kurių tik nosies galas ir smakras kyšiojo, jie atrodė gana juokingai. Tačiau jie buvo mandagūs ir švarūs. Nesistebėjo, kad aš lenkiškai vos šiaip taip galėjau grabalioti. Mat, jie, susitikdami su Vilniaus krašto gyventojais, žinojo juos esant lietuviais. Nustebo tik tada, kai pasisakiau esąs iš Lietuvos. Jie man nieko nedarė, tik tarp savęs keliese pasikuždėjo paslapčia ir dažnai į mane pažvelgdavo. Sustojus traukiniui stotyje, vienas iš jų išdūmė pro duris ir po kokios minutės sugrįžo vedinas žandarą. Šio būta labai augaloto. Jis šiurkščiu balsu mane paklausė, kas aš esu ir į kur keliauju. Atsakiau. Paprašė parodyti leidimą. Parodžiau. Atydžiai paskaitęs, pavartęs, grąžino man ir nieko nesakęs išlipo. Kareiviukai pasijuto nejaukiai. Jie greičiausiai tikėjosi mane kaip šnipą sugauti. Nepavyko.

Po kelių valandų kelionės pasiekiau Vilnių. Stoties aikštėje įlipau į vežiko važelį ir paprašiau mane nuvežti į lietuvių gimnaziją. Sniegui spiegiant, bematant atsidūriau prie jos vartų. Buvau labai maloniai sutiktas. Dieną praleidau lankydamas Vilniaus žymybes: Aušros Vartus, Gedimino Pilies Kalną, Katedrą, rotušę. Vakare valgiau kūčias moksleivių bendrabūtyj.

(Bus daugiau)

Tokia buvo LIETUVA

VACLOVAS ČIZIŪNAS

DU BROLIAI VALDOVAI

Tęsinys

Kęstutis

Miške skamba daina. Skamba garsiai ir džiaugsmingai iš trijų vyrų krūtinių. Dainos garsai aidi girios tankmėse, ąžuolais apaugusiuose kalneliuose, tarpumiškių pievelėse bei pelkėse ir atliepia toli užpakalyje pasilikusiose Trakų paežerėse.

Kodėl gi taip linksma šiems jauniems vyrams? Tatai paaiškės, kai išgirsime juos kalbantis. Siauras kelelis, kuriuo jie jojo, išsišakojo į dvi dalis. Raiteliai prilaikė žirgus ir sustojo.

— Kuriuo dabar josime? — paklausė jauniausiasis, atsisukęs į abu draugus, jojusius paskui.

— Argi tu, Saigūnai, nesi buvęs Senuosiuose Trakuose? — atsiliepė vienas jų.

— Taigi kad ne! Neteko dar ten būti. Į Vilnių, kaip žinote, jau kiek kartų vykau, senio Gimbuta siunčiamas.

— Sukim dešinėn. Tu dabar turi progą vykti kartu su mumis į Senuosius Trakus. Tiesa, mes ten gal ir nepateksime, jei sutiksime kunigaikštį, vykstantį su visu dvaru į mūsų Trakus. Juk mūsų reikalas paprastas: pasitikti valdovą, pasveikinti jį ir kunigaikštienę ir pranešti, kad Naujieji Trakai jau parengti įkurtuvėms, — aiškino vyriausiasis amžiumi, ūsais ir barzda išsiskirias iš draugų Zubrys.

— Ar tu manai, kad kunigaikštis jau šiandien bus išvykęs? — užklausė Mantvila, ligitol tyliai niūniavęs dainą.

— Man tai sakė Gimbutas, siųsdamas mus tris valdovo pasitikti. Juk ir ten, kaip ir pas mus, Naujuose Trakuose, viskas buvo paruošta kraustynėms ir įsikūrimui. Be to, prieš porą dienų buvo atvykęs kunigaikščio pasiuntinys. Jis, turbūt, ir pranešė, kada turime kunigaikščio laukti.

— Na, tai ir gerai. Smagu šitokiuo reikalu joti! Užtraukime dainą, — pasiūlė Mantvila.

— Pakaks dainuoti, — atsakė Zubrys. — Čia bus nelengva joti: kalneliai, pakalnės ir upeliai trukdys dainą.

Rytmečio rasa jau buvo nukritusi ir nugaravusi nuo medžių ir žolės. Tik iš pakelėje pasitaikančių tankumynų dvelkė visokiais kvapais miško drėgmė. Trys jauni raiteliai jojo kurį laiką tylėdami.

— Man rūpi pamatyti kunigaikščio Kęstučio šeimą, — nutraukė tylą Saigūnas. — Vytautas to paties beveik amžiaus su manimi. Aš jį matydavau, kai jis atvykdavo kartu su tėvu į Naujuosius Trakus. Kunigaikštienės Birutės dar nė kartą neteko matyti...

— Tai ir pamatysi kaip tik šiandien. Ji ir sentelėjusi tebėra dar graži moteriškė. Nenuostabu, kad mūsų kunigaikštis ją įsimylėjo, vos pirmąsyk pamatęs.

— Papasakok, Zubry, ką žinai apie kunigaikščio Kęstučio vedybas. Juk Birutė yra antroji jo žmona, ar ne tai? — prašė Saigūnas, kuriam rūpėjo kaipą smulkiau sužinoti apie visų mylimą valdovą Kęstutį.

— Taip, antroji. Su pirmąja savo žmona Kęstutis turėjo tris sūnus: Patirgį, Vaidotą ir Būtautą. Pirmasis mirė dar jaunas, apie Vaidotą jau žinote, kad jis pateko vokiečiams į nagus, gindamas Kauną, o Būtautas... — nutraukė kalbą Zubrys ir nutilo.

— O Būtautas? Kas gi su juo? — nekantravo Saigūnas.

— Būtautas... perbėgo pas vokiečius, kad jį Pykulis*) griebtų!

— Taip, perbėgo. Girdėjau ir aš apie tai, — atsiliepė Mantvila ir nusispjovė.

— Geriausiai tuos reikalus žino Gimbutas, bet jis tyli ir beveik nieko nepasakoja. Tiek yra žinoma, kad Būtautas buvęs susipykęs su tėvu. Kartą pabėgęs pas kryžiuočius ir iš ten jau nebegrįžęs. Gimbutas sakė, kad iš Prūsų gauta žinių, kad Būtautas tapęs krikščionimi ir iškeliavęs toliau į vokiečių žemę. Dabar niekas nedrįsta nė Būtauto vardo paminėti tėvui girdint.

— O kam jį beminėti? — piktai pastebėjo Mantvila. — Iš tėvynės ir tėvų pabėgęs mums yra žuvęs žmogus. Teprasmengie kiaurai žemę!

— Pasakok, Zubry, toliau apie antrąsias Kęstučio vedybas, — prašė toliau Saigūnas.

— Ką galiu papasakoti, tai žinau iš Gimbuto. Šis beveik Kęstučio vienmetis, lydėjęs jį visuose karuose ir nuotykiuose, žino daug, tik mažai kalba. Apie kunigaikščio meilę Birutei ir vedybas jis tiek tepasakojo:

Kartą kunigaikštis Kęstutis lankėsis Žemaičių krašte. Buvęs pats viduvasaris, bet jokių pavojų iš kryžiuočių pusės nebuvo. Sako,

*) Pykulis — senovėje reiškė piktą dvasią, viso pikto dievaitį.

anuo metu paliaubos buvusios. Tad ir valdovas ramiai, mažo savo karių būrelį lydintas, keliavo per Žemaičius. Jodamas pajūriu, jis kiek atsilikęs nuo savo karių ir liepęs jiems vieniems joti tolyn. Kęstutis prilaikęs žirgą, ilgai žiūrėjęs į ramiai banguojančią Baltijos jūrą. Paslui paspaudęs pentinus ir jojęs vienas. Staiga pamatęs iš pušyno išėjusią į pajūrį mergaitę. Prijojęs arčiau ir kalbėjęs su ja, vėliau nušokęs nuo žirgo ir ilgai ją lydėjęs, eidamas greta. Po to pasivijęs savo vyrus. Buvęs labai užsimastęs, bet šypsojęsis. Kai vienoje bajoro pilaitėje sustoję nakvynei, kunigaikštis prisipažinęs Gimbutui išsimylėjęs pajūryje sutiktą mergaitę, vardu Birutę, tik ji buvusi vaidilutė, globojusi šventąją ugnelę pajūrio romuvoje, Palangoje.

Kęstutis susitinka Birutę

— Taigi, ji buvusi vaidilutė, tai mes žinome. Kaip kunigaikščiui pavyko ją išgauti iš šventosios ugnies romuvos? — klausė Saigūnas.

— Gimbutas pasakojo, kad įvykę labai paprastai: Kęstutis kalbinęs krivius, bet šie atsisakę ją išleisti iš romuvos. Kai kunigaikštis ir toliau primygtinai jos reikalavo, kriviai ėmę bauginti jį dievų bausmėmis. Tačiau Kęstutis ir dievų rūstybės nepabūgęs, Birutę iš romuvos, Gimbuto padedamas, išvogęs, parsivežęs į Trakus ir vedęs. Pasakojo žemaičiai, kad vėliau Kęstutis apdovanojęs išsigandusius ir nusiminusius Birutės tėvus ir gimines turtais bei geromis tarnybomis. O Birutė tapo kunigaikštienė ir laiminga viso būrio vaikų motina.

— Toks jau yra mūsų kunigaikštis Kęstutis: kietas, kaip titnagas, kai ko užsispiria, narsus, kaip liūtas, mūsųje ir linksmas, švelnus tėvas ne tik savo šeimai, bet ir visiems pavaldiniams. Tegu jį die-

vai!... — atsiliepė ligšiol tylus ir paniuręs Mantvila, nusijuokė ir, paspaudęs žirgą pentiniais, pralenkė draugus ir šuoliais leidosi į priekį.

— Taip, taip... — užsimastęs tęsė kalbą Zubrys.

— Apie kunigaikštį Kęstutį pasakojama daug nuostabių dalykų. Juk jis net du kartu buvo patekęs vokiečiams į nagus. Abu kartu jis paspruko iš nelaisvės. Pasakoja žmonės, kad antrą kartą patekęs į nelaisvę mūsų metu, kai žirgas suklupęs ir visas priešų būrys apnikęs nukritusį nuo balno Kęstutį. Priešai džiaugdamiesi nugabenę jį net į Marijenburgą ir ten uždarę giliame pilies rūsyje. Kęstučiui patarnauti buvęs skirtas tarnas, kiek mokėjęs lietuviškai. Kunigaikštis su juo ilgokai kalbėdavęsis. Matyt, savo kalbomis paveikęs tarną, ir šis ryžęsis padėti belaisviui: parūpinęs porą žirgų už pilies sienų ir kryžiuočio baltą apsiaustą. Naktį abu išėję iš kalėjimo, sargybos praleisti, atsidūrę už pilies vartų, sėdę ant žirgų ir girių takais ir tankumynais per kelias dienas parkeliavę Lietuvon. Laisvėje atsidūręs, Kęstutis pasiuntęs kryžiuočių vadui žinią, dėkodamas už vaišes ir ketindamas, jei anasai jam pakliūtų į nelaisvę, geriau prižiūrėti.

— Tai pyko kryžiuočiai dėl šio įvykio! — sušuko Saigūnas.

— Žinoma, kad pyko. Bet ne visada ir pykti galėjo, nes Kęstutis labai švelniai elgiasi su patekusiais į nelaisvę priešais. Kryžiuočiai tai žino. Kartą vienas kryžiuočių viršininkas, pakliuvęs į mūsų rankas, buvęs nuteistas sudeginti ant laužo. O sako ir vertas buvęs, nes labai žiauriai su visais lietuviais ilgėsis. Kęstutis, jojęs po mūsų namo ir, prisižiūrėjęs daugybės žuvusių lavonų mūsų lauke, buvęs labai suerzintas visų matytų žiaurumų. Užtikęs saviškius, besirengiančius sudeginti beginklį priešą, išvadavęs jį nuo baisios mirties. Tad ir kryžiuočiai, kaip jau nekęsdami lietuvių, labai gerbia mūsų kunigaikštį. Tas pats Gimbutas pasakojo man, kaip kartą mūsų apgulę kryžiuočių pilį Labguvą, tačiau negalėję jos paimti. Mat, vokiečiai sulaukę pagalbos ir mūsų saviškius prispyrę prie Deimės upės. Tekę gelbėtis plaukiant upe. Kunigaikštis Kęstutis patekęs į upės gelmę ir pradėjęs skęsti. Ar tu tikėsi, kas įvykę?... Kryžiuotis, Ragainės pilies viršininkas, šokęs mūsų kunigaikščiui į pagalbą, ištraukęs jį ant kranto ir paleidęs laisvą!... Mat, ir kryžiuočiams rūpėjo prisigerinti Kęstučiui už jo kilnią širdį.

Girioje pasigirdo pučiamo rago garsas. Tolokai priekyje jojęs Mantvila sustabdė žirgą ir palaukė prijojančių draugų.

— Girdite rago garsą? Bene tik valdovas su savo dvaru jau artėja.

— Gali būti. Jokime. Mūsų pareiga — pasitikti jį ir perduoti Gimbuto sveikinimą, — atsakė Zubrys ir jojo toliau pirmas.

Netrukus pasigirdo arklių kanopų dundesys ir žmonių balsai.

Priešingame kelio gale pasimatė raitelių būrys. Už jo dundėjo vežimai ir ryšuliais apkrauti arkliai ir jaučiai.

Trys Naujųjų Trakų pasiuntiniai sustojo kelyje. Raitelių būrys prasiskyrė ir į priekį išjojo gerokai žilstelėjusia barzda vyras. Iš po spindinčio saulės spinduliuose šalmo tiriamai žvelgė gilios mėlynos akys, bet lūpos maloniai šypsojosi.

Zubrys nušoko nuo arklio ir nusilenkė prieš šį vyrą. Jo draugai padarė tą patį.

— Valdove, — prabilo Zubrys. — Naujųjų Trakų pilies viršininkas pasiuntė mus tris pasitikti tave ir pareikšti, kad mūsų pilis yra visiškai pasiruošusi priimti augštuosius svečius.

— Ak, tas Gimbutas! Senas mano kovų draugas, gerai žino, kad iškilmingų sutiktuvių aš nereikalauju, o jis vis... Dėkui jums, vyrai! — atsakė kunigaikštis Kęstutis ir pasisuko balne į jauno kario, jojusio greta, pusę.

— Regi, Vytautai, kaip Naujieji Trakai laukia mūsų, naujakurių? Bus smagu mums visiems gyventi gerųjų draugų tarpe. O jūs, vyrai, — kreipėsi į pasiuntinių pusę, — sukite žirgus ir jokitė atgal kartu su mumis.

Šitaip kelyje sustojus bekalbant, priartėjo ir poros arklių traukiamas vežimas, kuriame patogiai sėdėjo kunigaikštienė Birutė. Baltu nuometu gaubta galva ir dideliais gintaro karoliais papuoštu kaklu, kunigaikštienė atrodė jaunesnė, negu iš tikrųjų buvo. Greta jos sėdėjo dvi jaunos mergaitės. Tai buvo dar netekėjusios dukterys, kunigaikštytės. Iš abiejų vežimo pusių jojo du jauniausieji Kęstučio sūnūs, Tautvilas ir Žygimantas, dar jauni berniukai. Toliau važiavo vežimai su kunigaikščio turtu, ėjo ir jojo daug tarnų ir kareivių.

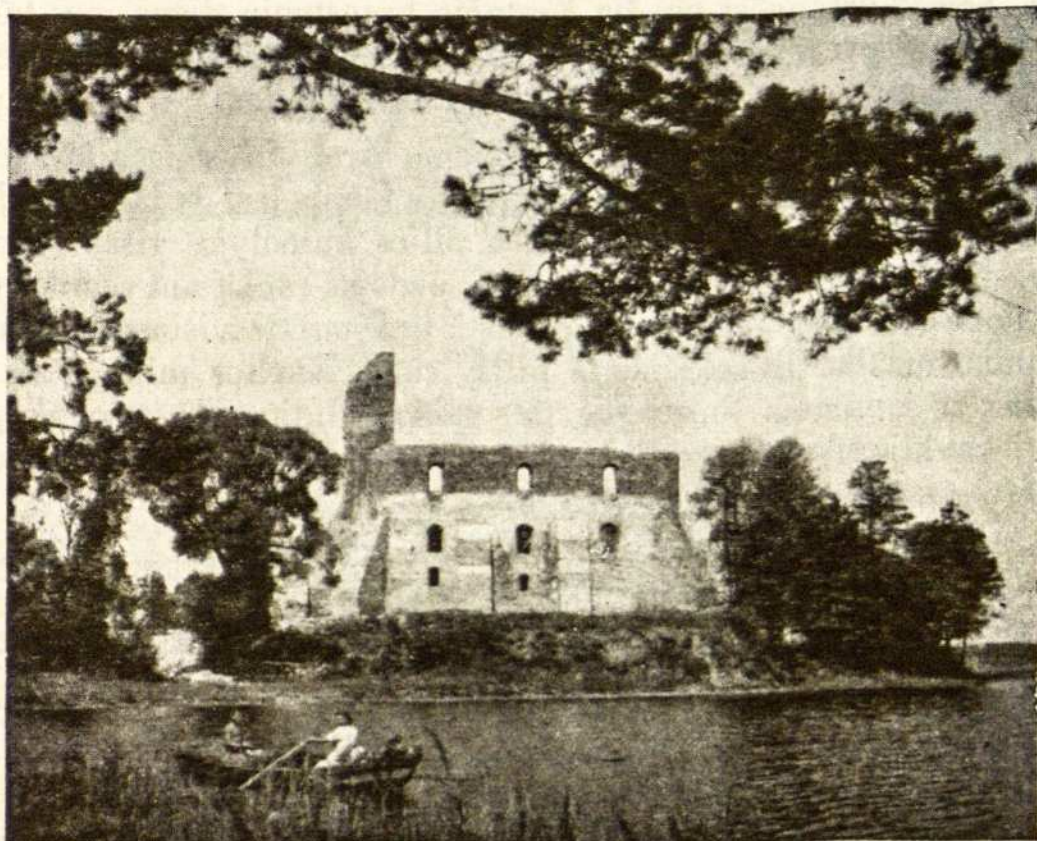
Kunigaikštienė Birutė pamojo ranka pasitikusiems vyrams. Šie prilaikė arklius ir prijojo artyn.

— Sveikas, Zubry, — pratarė kunigaikštienė. — Seniai tave bemačiau. Ar šie jauni vyrai taip pat iš Naujųjų Trakų?

— Sveika, kunigaikštienė. Mus tris pasiuntė mūsų viršininkas, bajoras Gimbutas, kad pasitiktume ir pasveikintume mūsų valdovą, Tamstą, kunigaikštienė, ir visą valdovo šeimą, — atsakė nusilenkdamas Zubrys.

— Gerai, Zubry, joki greta mūsų ir pasakok, kaip sekėsi Trakų pilies didinimas ir šiaip kas ten nauja. Nors neužilgo ir visi ten būsimė, bet gera laiką ir iš anksto sužinoti.

Zubrys ir jo draugai smagūs jojo greta kunigaikštienės vežimo ir atsakinėjo į jos klausimus. Visa raitųjų ir važiuotųjų vilkstinė artėjo prie Naujųjų Trakų, kuriuos Kęstutis pasirinko savo naująja buveine.

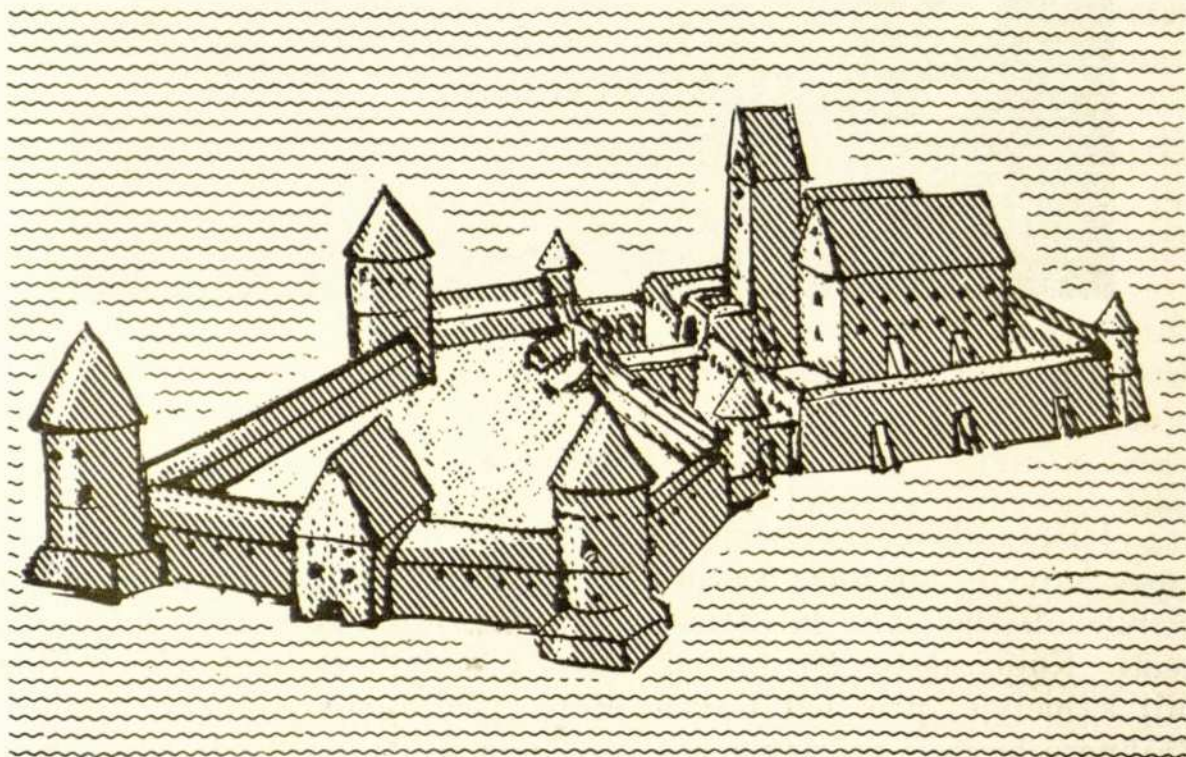
Trakų pilies griuvėsiai

* * *

Įsispraudusi tarp dviejų ežerų, apylinkės miškų ir krūmais apaugusių kalnelių apsupta, Naujųjų Trakų pilis iš tolo margavo savo akmeninėmis sienomis. Jau labai gilioje senovėje čia žmonių mėgta gyventi. Kunigaikštis Gediminas buvo pastatydinęs nedidelę medinę pilį kalnelyje, prie pat Galvės ežero. Gediminui įsikūrus Vilniuje, Trakuose buvo jo mėgiama medžioklės ir poilsio vieta. Jo sūnus Kęstutis, gavęs valdyti Žemaičius ir visą vakarų Lietuvos dalį, apsigyveno Senuosiuose Trakuose, bet mėgo nuolat lankytis Naujuosiuose. Čia jį viliojo Galvės ežero ir jo salų grožis. Pagaliau į senatvę Kęstutis ryžosi keltis gyventi į Naujuosius Trakus. Buvo įsakyta pilies plotą padidinti, užimant jos kiemui ir ūkio trobesiams visą nemažą pusiasalį, kurio gale buvo kalnelis su senąja pilimi. Tas pusiasalis, iš trijų šalių Galvės ežero vandens supamas, buvo apmūrytas storomis akmenų sienomis ir bokštais kampuose. Išstisęs kelias vasaras dirbo daugybė darbininkų, kol suvežė iš apylinkės akmenis ir sukrovė juos į pilies sienas ir bokštus. Kartu su sienų statyba vyko ir kiti darbai. Reikėjo pastatyti naujų trobesių padidintoje pilyje, perstatyti kunigaikščio gyvenamus namus pilies kalne ir parūpinti visas kitas patalpas. Visi statybos ir tvarkymosi rūpesčiai gulė ant seno bajoro Gimbuto

pečių. Tad ir džiaugėsi jis, šią Kęstučio kraustynių dieną, nes tai buvo jo darbų apvainikavimas: pats valdovas Kęstutis perkėlė savo būveinę galutinai į taip mėgiamus Naujuosius Trakus.

Saulei leidžiantis Trakų pilies kieme virte virė senųjų ir naujųjų gyventojų susipažinimo šventė. Žilagalvis Gimbutas, lydėdamas kunigaikštį Kęstutį ir jo šeimą į rūmus pilies kalnelyje, visas spindėjo džiaugsmu ir pasididžiavimu. Kęstutis, uždėjęs ranką ant senuko Gimbuto peties, dėkojo jam ir liepė leisti linksmintis visiems šį vakarą dainomis, muzika ir šokiais. Iš pilies rūsių iškeltos midaus statinės seniems ir jauniems linksmybę dar labiau didino. Iš apylinkių sukvieisti kanklininkai ir dainininkai spietėsi valdovo menėje, norėdami parodyti savo geriausius sugebėjimus.

Tokia buvusi galingoji Trakų pilis. Buvo sumanymas ją atstatyti.

Įsidėmėkime:

1. Didžiajam kunigaikščiui Gediminui mirus 1341-tais metais, jo vietą Vilniuje gavo kunigaikštis Jaunutis, jauniausias Gedimino sūnus.
2. 1345 metais Jaunutis buvo pašalintas iš Vilniaus, ir didžiojo kunigaikščio sostą užėmė Algirdas.
3. Visą vyriausią valdžią Lietuvoje Algirdas dalijosi su Kęstučiu, pavesdamas jo valdžiai vakarinę valstybės dalį.
4. Algirdas tvirtai valdė Lietuvos rytus, apgindamas juos nuo totorių ir ketindamas sujungti visus rusus Lietuvos valdžioje.
5. Kęstutis, brolio Algirdo remiamas, narsiai gynė Lietuvą nuo kryžiuočių ir neleido jiems brautis gilyn į kraštą. Kryžiuočiai suprato, kad Lietuva yra stipri valstybė, kurią nukariauti vis mažiau vilčių jiems bebuvo.
6. Broliška dviejų valdovų meilė ir savitarpinė pagalba apsaugojo Lietuvą nuo didesnių nelaimių ir didino valstybės plotą bei stiprybę.

KALĖDŲ SENELIS

MILDA SKUČAITĖ

Kalėdų Senis atkeliavo
Per vandenį plačius,
Iš mylimo mūsų krašto
Lankyti vaikučius.

Jis neša dovanų:
Po ašarą ir snaigę,
Kaip ženklą, kad tėvynėj
Vergija vis nesibaigia;

Kad miško broliai šala,
Kad žmonės ten badauja,
Vaikučiai vis bedaliai,
Šiaurys ten viešpatauja...

Tad melskim Kūdikelį
Laisvės mūsų tėvynei —
Te laisvės varpas skamba
Kalėdų naktį vėlei.

KŪČIŲ VAKARAS

LILIJA ŠUKYTĖ

Pamažu artėja Kalėdos. Kiekviena savaitė, net kiekviena diena belaukiant atrodo labai ilgos. Pagaliau ateina ir toji seniai lauktoji diena — Kalėdos.

Birutės kambaryje stovi didelė, labai gražiai išpuošta eglutė. Įvairūs blizgučiai kabo ant jos šakų, o apačioje, ant grindų, rūpestingai išdėliotos dovanos.

— Birute, greičiau ateik! — šaukia jos broliukas. — Padėsi atnešti dar visą dėžę lempučių.

— Ateinu! — šūktelėjo mergaitė. — Tai tau ir vyras: negali iš rūsio nė dėžės lempučių atnešti!

Tačiau ji tik nepiktai juokiasi iš Algio ir greitai nubėga jam padėti atnešti dėžę lempučių.

Pakabinėjus lemputes, puošni eglutė pasidarė dar gražesnė. Ji atrodė lyg kokia pasakų karalienė. O taip neseniai ji buvo tokia paprasta ir nepuošni, kai tėvelis ją atnešė į kambarį.

Baigę puošti eglutę, vaikai spindėjo džiaugsmu. Jie traukė už rankų beskubančią ruošti Kūčių stalą mamytę ir jai norėjo parodyti eglutės gražumą. Mamytė, žinoma, pagyrė eglutę ir paragino vaikus švariai nusiprausti, nes jau artėja laikas valgyti Kūčias. Vaikus ilgai raginti nereikėjo. O gal ir Kalėdų Senelis aplankys?

Birutė visą savaitę nebuvo supykdyusi mamytės, dėl to tikėjosi iš Kalėdų Senelio daug dovanų. O Algis buvo neramus ir skaičiavo savo nusikaltimus. Nekartą mamytė jį buvo radusi bežaidžiantį kaubojais ar bežiūrintį komikus ir, žinoma, už tai pabarusi ir net pasakiusi, kad tokių vaikų Kalėdų Senelis nemėgsta.

Visa šeima susėdo valgyti Kūčias. Suskambėjo skambutis ir atėjo Kalėdų Senelis. Jis atrodė pavargęs ir alkanas. Sakėsi esąs iš labai ilgios kelionės. Tačiau jo draugiška šypsena tuojau pritraukė vaikus, lyg magnetas. Nebijojo jie ir arčiau prieiti, atsisėsti jam ant kelių ir pasigėrėti jo didele žila barzda. Reikėjo pašokti, padainuoti ir eilėraščių pasakyti. O tų dovanų, dovanų! Čia lėlės, čia meškinas, čia dėdelės, čia arkliai, saldainiai ir kitoki skanumynai. Vaikų net akys raišo nuo gausybės tų Senelio gėrybių.

Dovanas išdalinęs Senelis tarė:

— Iš ten aš atkeliavau, kur aukšti Nemuno, Neries ir Dubysos krantai. Sunki buvo kelionė. Pasakykit, mažutėliai, kaip tas kraštas vadinasi?

— Lietuva, seneli! — sušuko Algis.

— Na, gerai, mano mažutėli, — tarė šypsodamasis senelis, — matau, kad žinai ir jaučiu, kad tu savo tėvynę myli. O gal norite, kad ką nors papasakočiau apie tėvynę.

— Norime, norime! — apsidžiaugusi ir rankom plodama atsakė Birutė.

— Žinau, kad jūs palikote ten daug draugų. Jieškojau jų, bet mažai jų radau gyvų, — kalbėjo Senelis. — Kuriuos mačiau, tie skundėsi, kad jų širdelėms graudu, nes jiems neleidžiama nei švenčių švęsti, nei apie Dievulį kalbėti. Nėra ten nė gražių lietuviškų knygelių, nei žaisliukų, nei dainelės nebeskamba laukuose. Nė aš nebegačiu laisvai keliauti ir dalinti dovanėles. Lietuvos vaikučiai prašo, kad

jūs, laisvi būdami, bent maldomis prašytumėt gerąjį Dievulį, kad jis gelbėtų mūsų tėvynę ir ten pasilikusius vaikučius.

— Pabučiuok, Seneli, nuo mūsų visus, visus: ir išdykėlį Vyta, ir Rimą, ir Rūtą, ir Tomą ir kitus; pasakyk jiems, kad mes būsime geri vaikai ir savo maldomis prašysime Dievulį, — kalbėjo Algis. — O kai tik bus galima, mes visi grįšime į namus. Paglostyk katinėlį rainą ir mano storąjį meškį.

Šypsojosi Senelis, kalbėdamas su vaikais. Jis linkėjo jiems, kad jie užaugtų dideli, kad visada mylėtų savo kraštą ir nepamirštų savo gimtosios kalbos.

Seneliui išėjus, dar ilgai sėdėjo visi prie Kūčių stalo, dalinosi žiniomis ir įspūdžiais apie Lietuvoje likusius draugus, gimines ir pažįstamus. Kalbėjo, kaip jiems ten sunku. O mes čia, laisvam krašte, dažnai dar esam nepatenkinti. Susijaudinęs Algis žadėjo daugiau kaubojais nebežaisti ir dar kitus vaikus pamokyti, savo šautuvus išmesti į šiukšlyną, o jų vietoje įsitaisyti lietuvišką knygynėlį.

Kalėdų rytą prie Jėzulinio prakartėlės Birutė su Algiu karštai meldėsi, prašydami ištvermės Lietuvoje likusiems vaikučiams ir miško broliams, o kai Lietuva bus laisva, visus grąžinti, kaip tuos audros išblaškytus paukščius, į savo namus.

Vaikams atrodė, kad Jėzulis tiesia savo rankutes į juodu ir kreipia savo žvilgsnį ten, kur bėga Šešupė, kur sraunus Nemunėlis teka...

Hamilton, Ont., Canada.

KALĖDOS LIETUVOJE

Kai aš buvau maža, labai laukdavau Kalėdų. Atsimenu, kad per Kalėdas snigdavo ir visur būdavo balta balta. Kūčių dieną tėvelis išeidavo į mišką medžioti ir grįždamas parnešdavo mums gražią eglutę. Mamytė kepdavo pyragus, šližikus ir kitus skanumynus. Mes tuo laiku su tėveliu puošdavome visokiais blizgučiais, žaisliukais ir obuoliais eglutę. Pačioje eglutės viršūnėje įtaisydavome didelę ir gražią žvaigždę. Paskui mama ruošdavo kūčių stalą. Kūčias pradėdavome malda, po to dalindavomės Dievo Pyragu. Paskui ragaudavome visokių Kūčių valgių, o jų būdavo daug.

Kalėdų rytą mamytė ir tėvelis, gražiai pasipuošę, išeidavo į bažnyčią, o mes likdavome namie, nes būdavo labai šalta. Po pietų ateidavo svečių su vaikais. Tada uždegdavome žvakutes eglutėje ir linksmai žaisdavom ligi užsimanydavom miego.

Dabar mes visai kitaip praleidžiame Kalėdas. Tėvelis nebeatneša iš girios eglutės. Ją reikia pirktis turguje, bet ir ta daugiau panaši

į kadugį, kaip į eglutę. Kūčios visai nelinksmos. Kai kada mano tėveliai nusišluosto ašaras. Kalėdų rytą mes visi einame į lietuvišką bažnyčioje Viloje Zelinoje. Išėjus iš bažnyčios, skaisti saulė kepina, o mes norėtume, kad snigtų, kaip Lietuvoje. Kai kada ateina svečių su vaikais. Tėveliai su savo pažįstamais kambary rimtai kalbasi, o mes, vaikai, mėgstame lauke žaisti, nes kambary labai tvanku. Eglutė stovi nuliūdusi kampelyje, primindama mūs gražiąsias Lietuvos Kalėdas.

Dalia Valeikaitė, 1 kl. gimnazistė, Sao Paulo, Brazilija.

MANO DRUGELIS

Malonus laikas vasara, gaila, kad taip greit prabėgo. Rodos, daug ką galėtum nuveikti, bet tas laisvalaikio jausmas taip pat malonus. Norisi patinginiauti po įtempto darbo.

Taigi betinginiaudama užsiėmiau gamtos stebėjimu. Suradau sykį gražų slinkelį, žalią su geltonom ir juodom dėmėm. Patupdžiau jį į stiklinį indą ir pradėjau penėti. Keičiau šviežius žalius lapus, o jis ėdė kaip besotis. Sykį nepasirūpinau laiku lapus pakeisti, tai jis, matyt, supyko ir norėjo pabėgti. Gera, kad pamačiau jį jau išlindusį iš indo.

Taip jis gyveno kelias dienas — ėdė ir ėdė. Bet štai pastebėjau, kad jis kinta. Pasidarė toks nejudrus lyg apsnūdęs, ir kitėjo, kitėjo, kol po kelių valandų pavirto žalia, vėliau aukso spalvos lėlyte. Dabar nereikėjo jo maitinti: kabojo sustyręs, nejudėdamas prikišęs prie šakelės. Vėl praėjo kelios dienos. Vis pasižiūriu, jokių pakitimų.

Ir štai vieną saulėtą, bet šaltoką rytą žvilgterėjau stiklan, ir net akis išplėčiau iš nustebimo. Tupi ten didžiulis gražuolis drugelis. Sparnai juodi, kaip aksomas, kraščiukai mėlyni ir geltoni. Pasišaukiau broliuką, ir nutarėm mes jį paleisti. Atsargiai išėmiau iš indo ir išnešiau į sodną. Čia patupdžiau ant rožės. Toks gražus buvo vaizdas

— rožė ir drugelis. Tačiau jam nelabai patiko naujos gyvenimo aplinkybės. Tupėjo jis liūdnas, nejudėdamas. O kai papūtė šaltokas vėjas, mano drugelis suglaudė sparnelius ir siūbavo ant rožės vargšelis. Tada pasiėmiau aš jį vėl į kambarį, patupdžiau ant popierio lakšto. Jis buvo ramus, lyg negyvas. Pagalvojau, gal jam silpna, kad neėdęs. Užlašinau ant popierio medaus ir pamirkiau jo snukutį. Man atrodė, kad jis čiulpia medų. Dar kiek palaukus, vėl išnešiau jį į sodną ant rožės. Dabar pašvietė saulutė. Drugelis palinksmėjo. Stebėjosi, matyt, nauju pasauliu. Tik staiga suplasnojo sparnais, pakilo ir dingo saulės spinduliuose. Lyg gaila buvo augintinio, bet ir džiaugiasi už jį. Gyvuok sau sveikas. Tik būk atsargus!

Marytė Lekniūtė, Detroit, Mich.

KIEKVIENAM LIETUVIUI ŽINOTINA

Kiekvienam lietuviui žinotina, kad Chicagos mieste veikia VLIKo išlaikomas PASAULIO LIETUVIŲ ARCHYVAS, kuris renka ir saugo viso pasaulio lietuvių istorinę medžiagą. Todėl kiekvienas lietuvis prašomas siųsti šiai įstaigai archyvinę, bibliografinę ir muziejinę medžiagą.

Adresas: Pasaulio Lietuvių Archyvas, 2601 W. Marquette Rd., Chicago 29, Ill., U.S.A.

Truputį pagalvok!

MIELIEJI UŽDAVINIŲ SPRENDEJAI,

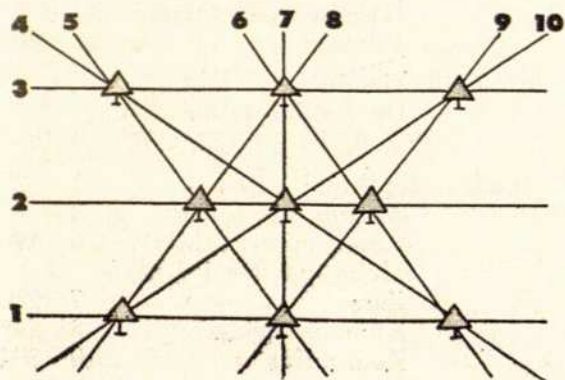
Šiame numeryje neduodame naujų uždavinių, nes jau baigiasi šių metų taškų rinkimo ratas. Taškų Dėdė jau skaičiuoja taškus ir juos paskelbs ateinančių metų pirmajame "Eglutės" numeryje. Nuo pirmojo numerio vėl pradėsime uždavinius ir galvosukius.

NR. 9 UŽDAVINIŲ ATSAKYMAI

I. Statmenai gauname vardą *Mašiotas*, gulsčiai: 1 Missouri, 2 Amazonė, 3 Šešupė, 4 Indas, 5 Oderis, 6 Temzė, 7 Amuras, 8 Sena.

II. Statmenai — *Darius*, gulsčiai: 1 Dniepras, 2 Azorai, 3 Riešutas, 4 Indija, 5 Uostas, 6 Suesas.

III. Medelius reikia taip susodinti, kaip parodyta piešinyje:

IV. Štai tie skaičiai, kurių suma yra 12:

6	1	5
	4	
3	7	2

Šv. Kalėdų — Jėzaus Gimimo šventės proga, gražiausia šeimoj mažičiui-tei dovanėlė — graži ir lengvai skaitoma maldaknygė —

VARDAN DIEVO.

*Gul šiandieną jau ant šieno
Kūdikėlis iš dangaus,
Toks mažutis, toks gerutis —
Prie savęs Jis mus priglaus.*

Paruošė Kun. S. Yla.

Užsisakyti: Immaculate Conception Convent,
R.F.D. 2, Putnam, Conn.

Gerb. P. Redaktoriau,

Jau trejus metus imam "Eglutę". Randu įdomių pasiskaitymų. Pereitais metais aš už taškų rinkimą laimėjau septintą vietą, ir už tai man buvo paskirta knyga "Po raganos kirviu", kurią gavęs aš jau ir perskaičiau. Knyga labai patiko, už tai Tams-tai tariu nuoširdų ačiū.

Zigmas Sadauskas, Decatur, Ill.

1953 METŲ "EGLUTĖS" TURINYS

EILĖRAŠČIAI

	Nr.	Psl.
<i>K. Bradūnas</i> , Žygis į Vilnių	8	225
<i>J. Būga</i> , Vaikų dainelė	4	119
<i>St. Dziugas</i> , Tenai pavasaris	4	109
<i>Z. Gavelis</i> , Kalakutas	1	10
" Pavergtosios laisvės minėjimas	2	33
" Ilgu pavasarėlio	3	81
" Mano motina	5	129
" Mano tėviškė	7	193
" Riešutai	7	211
" Traukiniukas	8	244
" Mąstymai apie rudenį	9	257
" Kalėdos svetur	10	290
<i>K. Grigaitytė</i> , Velykų rytą	4	97
" Mamytėi	5	141
<i>V. Jonikas</i> , Jonelio geri darbeliai	1	18
" Mažasis aukotojas	2	53
" Onytė eina ganyti	6	163
" Tautybė — jėga beribė	7	197
" Eilėraštis	8	229
<i>D. Lipčiūtė</i> , Pirmyn žengte	2	34
" Našlaitėlė	5	137
" Mano darželis	6	185
<i>V. Makiejus</i> , Aš jojikas	7	208
" Žaselė	10	
<i>J. Minelga</i> , Mūsų metai	1	2
" Žiema	1	15
" Tėvynę ginti	2	34
" Velykos	4	98
" Pavasaris	6	162
" Vasaros rytas	6	162
" Artojėlis	6	163
" Pirmoji pamoka	7	206
" Nuotykis su pypke	9	273
<i>K. Ostrauskas</i> , Daina	3	80
<i>A. Radžius</i> , Vakarykštis mėnesėlis	3	81
<i>S. Rožytė</i> , Pavasario snieguolė	5	146
" Paukštis ir vyšnia	7	203
" Kniaukutis ir Kukutis	8	242
<i>J. Rūtenis</i> , Saulutės spindulėlis	3	77
" Pavasario daina	4	100
<i>L. Žitkevičius</i> , Šaltis ir vaikai	1	22
" Lėlytė gražuolytė	2	41
" Kalakuto mokinyš	3	84
" Dainelė apie margučius	4	100
" Mano laikraštukas	6	174
" Argi mes tokie maži	7	212
" Kamuolys	8	247
" Kalėdos	10	289

EILIUOTOS PASAKOS

<i>P. Jurkus</i> , Du draugai 2, 3, 4 —	48, 82, 120
<i>J. Rūtenis</i> , Zuikis Ilgausis 8, 9, 10 —	232, 270, 300

VAIDINIMAI

<i>A. Nakaitė</i> , Spindėkit žvaigždės	1	4
---	---	---

PASAKOS IR APYSAKAITĖS

<i>O. B. Audronė</i> , Duonytė	1	16
<i>St. Dziugas</i> , Keturi valdovai	8	226
" Audra ir laimės obelis	9	266
<i>S. Eglutė</i> , Velykų naktį	4	103
" Našlaitės motina	5	135
" Poviliuko tarnyba	9	258
" Kristutė laukia Kūčių	10	291
<i>J. Gailius</i> , Kelionė iš Betliejaus	2	49
" Raudongūžė	4	101
" Voras ir sraigė	4	101
" Vilkas beuodegis	8	236
" Stebuklingasis vanduo	10	298
<i>A. Giedrius</i> , Milžinas Grabožius	4	115
" Kerdžius ir velnias	7	207
" Jurgis Rastelis	8	239
<i>A. Grigaitis</i> , Triušis ir kiškis	1	19
" Stirnaitė	7	198
<i>Č. Grincevičius</i> , Mūsų laikų pasaka	7	194
<i>J. Jankus</i> , Prie Nevėžio nebergerai	3	83
<i>V. Jonikas</i> , Paslaptingi tėvo		
" patarimai	1	23
" Žodžiai apie mamą	5	130
<i>P. Jurkus</i> , Generolas ir elgeta	6	176
<i>St. Yla</i> , Drambliai ir vaikai	6	179
<i>Marių Žuvėdra</i> , Vytauto belaisvis	2, 3, 4 —	36, 67, 106
<i>S. Rožytė</i> , Zuikio lūpa	1	11
" Varlių karalius	2	42
" Alyvų darželis	3	72
" Šunys, katės ir pelės 4, 6—	110, 170	
<i>V. Tamulaitis</i> , Skruzdėlytė Greitutė	1	8
<i>A. Vaičiulaitis</i> , Pasaka Danutei	1	24
<i>B. Vaivorytė</i> , Sekminpinigiai	5	142
<i>Vaižgantas</i> , Aleksiukas eina parnešti	5	138
<i>E. De Amičis</i> , Tėvynės garbė	3	79

STRAIPSNIAI - STRAIPSNELIAI

<i>A. Bendorius</i> , Nuotykis ant Lyduvė-		
" nų tilto	2	51
" Paslaptingojo pilis	4	121
" Birštonas	8	245
" Tytuvėnai	9	276
" Kalėdos pavergtame Vilniuje	10	305
<i>V. Čižiūnas</i> , Gediminas 2, 3 —	54, 85	
" Du broliai valdovai 6,		
7, 9, 10 —	182, 209, 278, 308	
<i>P. Juodka</i> , Ką kinai valgo	1	27
" Akmuo ant kurio	3	88
" Kinai mirti nebijo	6	190
" Meilė pavirtusi į tikė-		
jimą	7	213
" Kinų mokykla	8	246
" Konfucijus	10	304

ŠIAME NUMERYJE:

1. L. Žitkevičius, KALĖDOS	289
2. Z. Gavelis, KALĖDOS SVETUR	290
3. S. Eglė, KRISTUTĖ LAUKIA KŪČIŲ	291
4. V. Frankienė, DIEVULIS PADĖJO	293
5. J. Gailius, STEBUKLINGASIS VANDUO	298
6. J. Rūtenis, ZUIKIS ILGAAUSIS	300
7. V. Jonikas, PASAKA APIE TRIS BERNIUKUS	303
8. V. Makiejus, ŽASELĖ	303
9. P. Juodka, KONFUCIJUS	304
10. A. Bendorius, KALĖDOS PAVERGTAME VILNIUJE	305
11. V. Čižiūnas, KĖSTUTIS	308
12. M. Skučaitė, KALĖDŲ SENELIS	315
13. L. Šukytė, KŪČIŲ VAKARAS	315
14. D. Valeikaitė, KALĖDOS LIETUVOJE	317
15. M. Lekniūtė, MANO DRUGELIS	318
16. PRANEŠIMAI	319
17. TURINYS	320

Viršelis ir iliustracijos — *dail. P. Osmolskio.*

Paskutiniame viršelio puslapyje — *V. K. Jonyno* kūrinys.

<i>V. Jonikas</i> , Dvi didelės šventės	9	262	<i>N. Pupienytė</i> , Mokausi gimnazijoje	1	26
<i>P. N.</i> , Dvidešimt metų	5	147	" Dėdė iš kaimo	6	187
" I ketvirtuosius metus	1	1	<i>A. Rimas</i> , Kas man patinka Ameri-		
" Viltrakių vaikai ir jų			koje	6	186
autorė	5	149	<i>Š. Rimas</i> , Kas man patinka JAV	8	254
" Cementiniai kryžiai	6	161	<i>G. Serapinaitė</i> , Pro atsiskyrėlių tro-		
" Arkivyskupo J. Skvirec-			belės langą	2	57
ko sukaktis	9	274	<i>M. Skučaitė</i> , Šimtą kartų mama	7	215
<i>G. Naujokaitis</i> , Sparnuoti lietuviai	6	164	" Gėlių aš nepadėsiu	9	283
<i>G. Serapinaitė</i> , M. K. Čiurlionio vai-			" Kalėdų senelis	10	315
kystės nuotykių	8	248	<i>L. Šukytė</i> , Linksmos Velykos	4	123
			" Kūčių vakaras	10	315
			<i>G. Valeikaitė</i> , Išvyka	5	151
			<i>Gr. Valeikaitė</i> , Kad greičiau	5	151
			<i>D. Valeikaitė</i> , Kalėdos Lietuvoje	10	317
			<i>R. Žičkus</i> , Šveicarų laisvės legenda	9	283

ATŽALĖLĖS

<i>A. Baranauskaitė</i> , Mūsų tėvynė	4	122			
<i>A. Bernotas</i> , Nevartokime svetimų					
žodžių	2	60			
<i>G. Čampė</i> , Kodėl aš trokštu tėvynei					
laisvės	7	216			
<i>D. Eidimaitė</i> , Sveikinimai	8	256			
<i>D. Gimbutaitė</i> , Vasaros džiaugsmas	1	26			
<i>B. Golcveigaitė</i> , Tėvynės ilgesys	2	57			
<i>R. Grigaliūnas</i> , Jurgutis	3	90			
<i>B. Jasutytė</i> , Viena diena mokykloje	5	152			
<i>D. Koklytė</i> , Debesėliui	3	89			
<i>Laukų Žibutė</i> , Man patinka Amerika	7	216			
<i>M. Lekniūtė</i> , Mano drugelis	10	318			
<i>G. Naujokaitis</i> , Ant ežero bangų	8	253			
<i>N. Papečkytė</i> , Laiškai iš Argenti-					
nos	8, 9	— 255, 286			
<i>D. Prišmantaitė</i> , Legenda apie tulpę	5	153			

Skaitykite
"EGLUTĘ"

